

**KREATIV YONDASHUV – BO'LAJAK YOSH  
O'QITUVCHILARDA KASBIY KOMPETENTLIKNI  
SHAKLLANTIRISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA**

***Mamatova Munisa Normurod qizi***

*Termiz davlat pedagogika instituti*

*O'qituvchisi*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqola zamonaviy ta'lim tizimida bo'lajak yosh o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda kreativ yondashuvning ahamiyati va o'rni haqida so'z yuritadi. Ta'lim sohasidagi jadal o'zgarishlar, yangi avlod talabalarining ehtiyojlari va global raqobat sharoitida an'anaviy o'qitish metodlari yetarli emasligi ta'kidlanadi. Shu nuqtai nazardan, yangi pedagogik kadrlarni tayyorlashda ularning ijodiy fikrlash, muammolarni yechishda noan'anaviy yondashuvlar topish, dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish qobiliyatlarini rivojlantirishning dolzarbligi ko'rsatilgan.*

**Kalit so'zlar:** *kreativ yondashuv, kasbiy kompetentlik, bo'lajak o'qituvchi, pedagogik kreativlik, innovatsion texnologiyalar, ijodiy fikrlash, muammoli ta'lim, shaxsni rivojlantirish, pedagogik mahorat, ta'lim jarayoni.*

Zamonaviy ta'lim tizimi doimiy ravishda rivojlanib borayotgan bo'lib, yangi pedagogik yondashuvlar va texnologiyalarni talab qilmoqda. Bugungi kunda maktablar nafaqat an'anaviy bilimlarni yetkazib beradigan, balki kreativ fikrlash, muammolarni hal qilish va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiruvchi mutaxassislarni talab qilmoqda. Shu kontekstda bo'lajak yosh o'qituvchilarni tayyorlashda ularning kasbiy kompetentligini shakllantirishda kreativ yondashuvning o'rni ayniqsa dolzarb hisoblanadi. Kreativ yondashuv nafaqat o'qituvchilarning shaxsiy rivojlanishi, balki ularning kasbiy faoliyatidagi samaradorlikning asosiy omilidir. Zamonaviy ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda kreativ yondashuv

muhim omil hisoblanadi. Kreativlik nafaqat yangi pedagogik usullarni yaratish, balki muammolarni innovatsion usullarda hal qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi. Bo'lajak o'qituvchilar kreativ yondashuv orqali o'quv jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish, shaxsiy qobiliyatlarini namoyon etish va zamonaviy ta'lim talablariga moslashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Kreativ yondashuv shaxsning ijodiy potensialini oshirish, mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va kasbiy mahoratini takomillashtirishga xizmat qiladi.

**Kreativ yondashuv** - bu an'anaviy yondashuvlardan farq qiluvchi, yangi, original va samarali yechimlarni topishga qaratilgan fikrlash va faoliyat uslubidir. Pedagogik faoliyatda kreativ yondashuv darslarning mazmunini loyihalashda, o'quv materiallarini yaratishda, baholash usullarida va darsdan tashqari faoliyatni tashkil etishda o'z ifodasini topadi.

**Kasbiy kompetentlik** - bu o'qituvchining o'z kasbiy faoliyatini samarali amalga oshirishi uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmuidir. Zamonaviy pedagogika nuqtai nazaridan o'qituvchining kasbiy kompetentligi quyidagi asosiy komponentlardan iborat: fan va metodika bilimlari, psixologik-pedagogik tayyorgarlik, didaktik kompetentlik, kommunikativ kompetentlik va refleksiv kompetentlik.

Kreativ yondashuvning pedagogik faoliyatdagi ahamiyati uni ta'lim jarayonining barcha bosqichlarida qo'llash mumkinligidadir. Bu yondashuv o'qituvchiga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

An'anaviy dars sxemalaridan tashqari, interfaol, loyihaga asoslangan, muammoli va boshqa innovatsion dars turlarini qo'llash

O'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan o'quv materiallari va topshiriqlarni ishlab chiqish

An'anaviy baholash tizimidan tashqari, portfolio, loyiha baholash, o'z-o'zini baholash kabi turli usullardan foydalanish

O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiruvchi yangi formatlarni yaratish

Kreativlikni rivojlantirishning nazariy asoslari bir qator psixologik-pedagogik yondashuvlar asosida shakllangan. J. Gilfordning strukturallik modeli divergent va konvergent fikrlashni ajratishga asoslangan. E. Torrensning kreativlik to'g'risidagi nazariyasi kreativlikni bilish, motivatsion-affektiv va shaxsiy xususiyatlar sifatida tushunishga asoslanadi. Vygotskiyning madaniy-tarixiy nazariyasi ijodiy faoliyatning ijtimoiy tabiatini ta'kidlaydi. Sinergetik yondashuv esa kreativlikni o'z-o'zidan tashkil topish jarayoni sifatida tushunishni taklif etadi.

Kreativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish quyidagi mexanizmlar orqali amalga oshiriladi. **Problematizatsiya** - an'anaviy pedagogik vaziyatlarni muammoli sifatida qayta ko'rib chiqish. **Modellashtirish** - turli pedagogik vaziyatlar modellarini yaratish va ularni tahlil qilish. **Eksperimentlashtirish** - yangi pedagogik texnologiyalarni sinab ko'rish va ularning samaradorligini baholash. **Refleksiya** - o'z tajribasini tahlil qilish va umumlashtirish.

**Xulosa:** Kreativ yondashuv bo'lajak yosh o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirishning muhim omili sifatida zamonaviy ta'limning rivojlanish tendensiyalariga mos keladi. U nafaqat an'anaviy kasbiy ko'nikma va bilimlarni egallashni, balki yangi pedagogik vaziyatlarda mustaqil fikrlash, noan'anaviy yechimlarni topish va o'z faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirish qobiliyatlarini rivojlantirishni nazarda tutadi. Pedagogik oliy o'quv yurtlarida kreativ yondashuvni asosiy pedagogik printsip sifatida joriy etish bo'lajak o'qituvchilarning zamonaviy talablarga javob bera oladigan yuqori malakali mutaxassislar sifatida shakllanishiga hissa qo'shadi. Kreativ pedagogik yondashuv nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki yosh avlodning ijodiy potensialini rivojlantirishning ham asosiy vositasi hisoblanadi.

**FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:**

- 1.O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
- 2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligining "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish konsepsiyasi". – Toshkent, 2021.
- 4.Azizxodjayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
- 5.Ishmuxamedov R.J. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2019.
6. To'rayev B., Xodjayev B. Pedagogik kompetentlik va kreativlik. – Toshkent: Noshir, 2021.
7. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S.A. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: O'qituvchi, 2022.